
Верховний
Суд

Верховний Суд

Аналіз стану
здійснення правосуддя
адміністративними судами
у 2020 році

Київ
2021

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Зміст

1. Здійснення правосуддя місцевими адміністративними судами	3
1.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів місцевих адміністративних судів.....	3
1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами	10
2. Здійснення правосуддя апеляційними адміністративними судами	17
2.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів	17
2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судам	20
3. Здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду	25
3.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді.....	25
3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанції	27
3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції	35
4. Загальні показники розгляду адміністративних справ і матеріалів Великою Палатою Верховного Суду	42
5. Висновки	52

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

1. Здійснення правосуддя місцевими адміністративними судами

1.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів місцевих адміністративних судів

За даними статистичної звітності, упродовж 2020 року до місцевих адміністративних судів надійшли в кількості **350 591** одиниці позовна заява, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, заяви про забезпечення доказів, про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви, про відновлення втраченого судового провадження, звернення, клопотання, подання, заяви, зокрема подані в порядку виконання судових рішень, судові доручення, заяви про відвід судді (далі – матеріали), проти 272 098 справ і матеріалів, що надійшли у 2019 році (+29 %).

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами у 2019–2020 роках відображено на *гістограмі 1*.

Гістограма 1

*Показники надходження та розгляду справ і матеріалів
місцевими адміністративними судами у 2019–2020 роках*

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Показник надходження матеріалів до окружних адміністративних судів збільшився з 214 887 до **309 818** одиниць (+44 %).

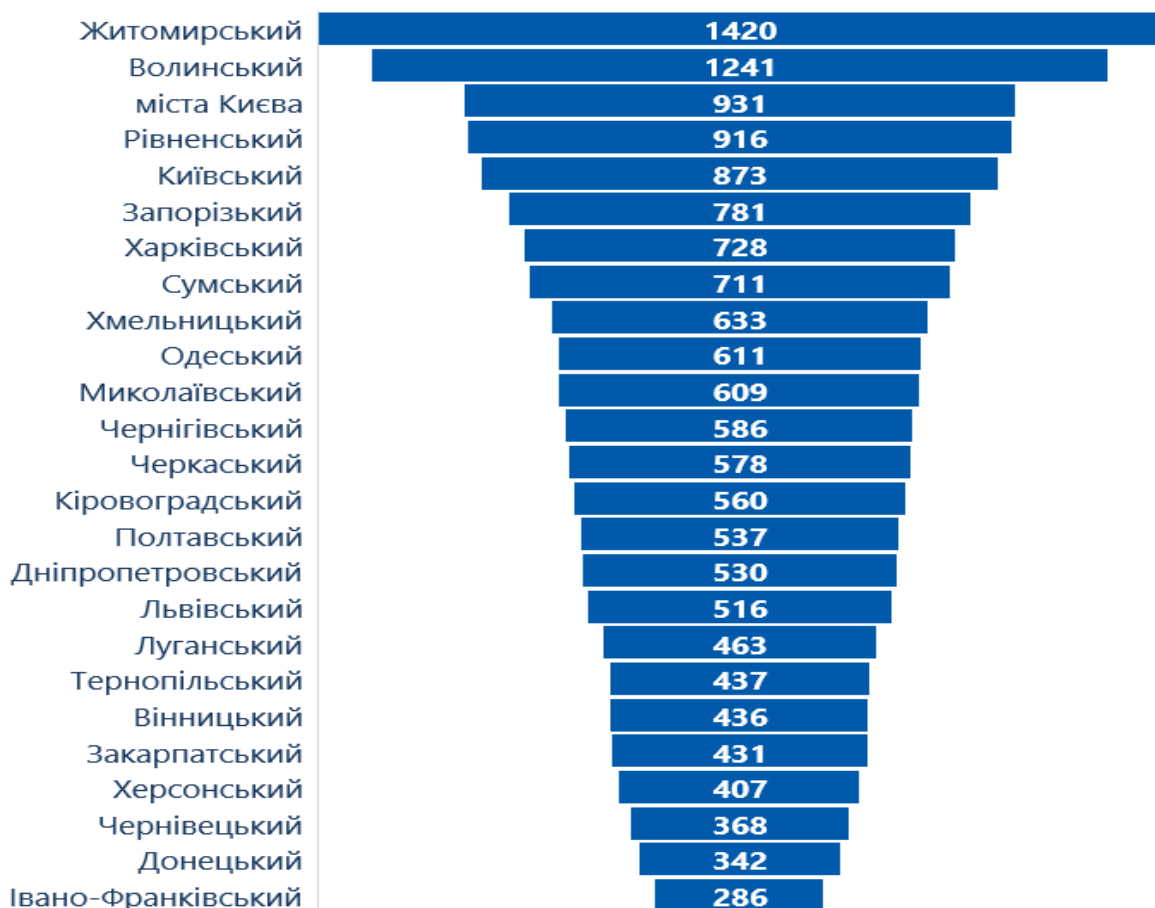
Водночас у звітному періоді до окружних адміністративних судів надійшло звернень майже **у 8 разів більше**, ніж до місцевих загальних судів як адміністративних.

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду становила **640** одиниць проти 452 одиниць у 2019 році.

Однак, аналіз цього показника у розрізі окружних адміністративних судів показує значні відхилення від середнього показника, які наглядно можна побачити на *гістограмі 2*.

Гістограма 2

Середній показник надходження справ і матеріалів на розгляд одного судді окружного адміністративного суду у 2020 році

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Так, найбільший показник середнього надходження справ і матеріалів на розгляд одного суді спостерігається в Житомирському (1420) та Волинському (1241) окружних адміністративних судах, що відповідно у *2,2 та 2 рази більше* за середній показник. Також значне середнє надходження справ і матеріалів у розрахунку на одного суддю спостерігається в Окружному адміністративному суді міста Києва (931) та Рівненському окружному адміністративному суді (916), що у *1,4 рази більше*, ніж середній показник.

Найменший показник середнього надходження справ і матеріалів на розгляд до одного судді спостерігається у Івано-Франківському (286), Донецькому (342) та Чернівецькому (368) окружних адміністративних судах. Показники цих судів відповідно у *2,2, 1,9 та 1,7 рази менші* за середній показник.

Серед матеріалів, що надійшли до місцевих адміністративних судів, домінують позовні заяви й адміністративні справи. Їх кількість становить *308 292* одиниці (*88 %*). У 2019 році їх кількість становила 218 347 одиниць (80 %). Із них до окружних адміністративних судів надійшло *274 565* (*89 %*) позовних заяв і справ проти 172 832 (80 %).

У досліджуваному періоді обсяг позовних заяв і адміністративних справ, що підлягав розподілу за категоріями адміністративних справ, становив *308 292* одиниці. Це – позовні заяви, подані безпосередньо суб'єктами звернення до судів, та ті, які надійшли до судів після відкриття провадження. Превалювання цього показника в структурі дозволяє виявити основні тенденції надходження позовних заяв і справ у розрізі категорій.

Для аналізу цих даних звернемося до *гістограми 3*.

Показники надходження позовних заяв і справ до місцевих адміністративних судів за категоріями у 2020 році

Аналіз показників надходження позовних заяв і адміністративних справ за категоріями показав, що **45 %** справ, які надійшли до місцевих адміністративних судів, становили справи зі спорів, що виникають у соціальній сфері. У 2019 році частка таких справ становила 33 %. Другими за чисельністю були позовні заяви і справи, що стосувалися податкової сфери, і становили **15 %** проти 17 % позовних заяв і справ у 2019 році. Питома вага позовних заяв і справ щодо забезпечення громадського порядку, національної безпеки та оборони України становила 11 % проти їх 17 % у 2019 році.

Питома вага позовних заяв і справ інших категорій коливалася в межах від **2 до 9 %**.

Серед загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли до судів (**350 591**), після позовних заяв і адміністративних справ другим за чисельністю видом звернень до місцевих адміністративних судів є заяви, подання, клопотання, подані в порядку виконання судових рішень. У 2020 році подано **33 891 (10 %)** заяву проти 42 481 (16 %) такої заяви у 2019 році. З них до окружних адміністративних судів надійшло **28 622**, або **9 %** таких документів, проти 32 860 (15 %) у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Крім цього, до місцевих адміністративних судів надійшло **1453** заяви про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження проти 1434 одиниць у 2019 році. В окружних адміністративних судах цей показник становить **1377** заяв, у 2019 році – 1304.

Серед загальної кількості звернень, що надійшли до місцевих адміністративних судів, у 2020 році частина інших матеріалів була невеликою та становила:

884 заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами проти 1072 заяв у 2019 році. З них **710** заяв надійшло до окружних адміністративних судів проти 964 заяв у 2019 році;

656 заяв про відвід судді проти 897 заяв. З них **573** заяви надійшло до окружних адміністративних судів проти 734 заяв у 2019 році;

205 судових доручень проти 188 доручень у 2019 році. В окружних адміністративних судах цей показник становив **21** одиницю, у 2019 році – 23.

З урахуванням нерозглянутих справ і матеріалів на початок звітного періоду на розгляді місцевих адміністративних судів перебували **424 301** справа та матеріали проти 329 541 одиниці у 2019 році. З них **371 581** справа та матеріали, предметно підсудних окружним адміністративним судам, проти 259 351 одиниці у 2019 році.

Отже, у звітному періоді, кількість справ і матеріалів, що перебувала на розгляді місцевих адміністративних судів **збільшилася на 29 %**, порівняно з 2019 роком.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю окружного адміністративного суду становила **768** одиниць проти 546 одиниць у 2019 році.

Упродовж звітного періоду місцеві адміністративні суди розглянули **291 041** справу та матеріали, або **69 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 250 414 (76 %) справ і матеріалів у 2019 році. З них окружні адміністративні суди розглянули **249 120** справ і матеріалів (**67 %**) проти 193 564 (75 %).

Середня кількість розглянутих справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду становила **515** одиниць проти 408 одиниць у 2019 році.

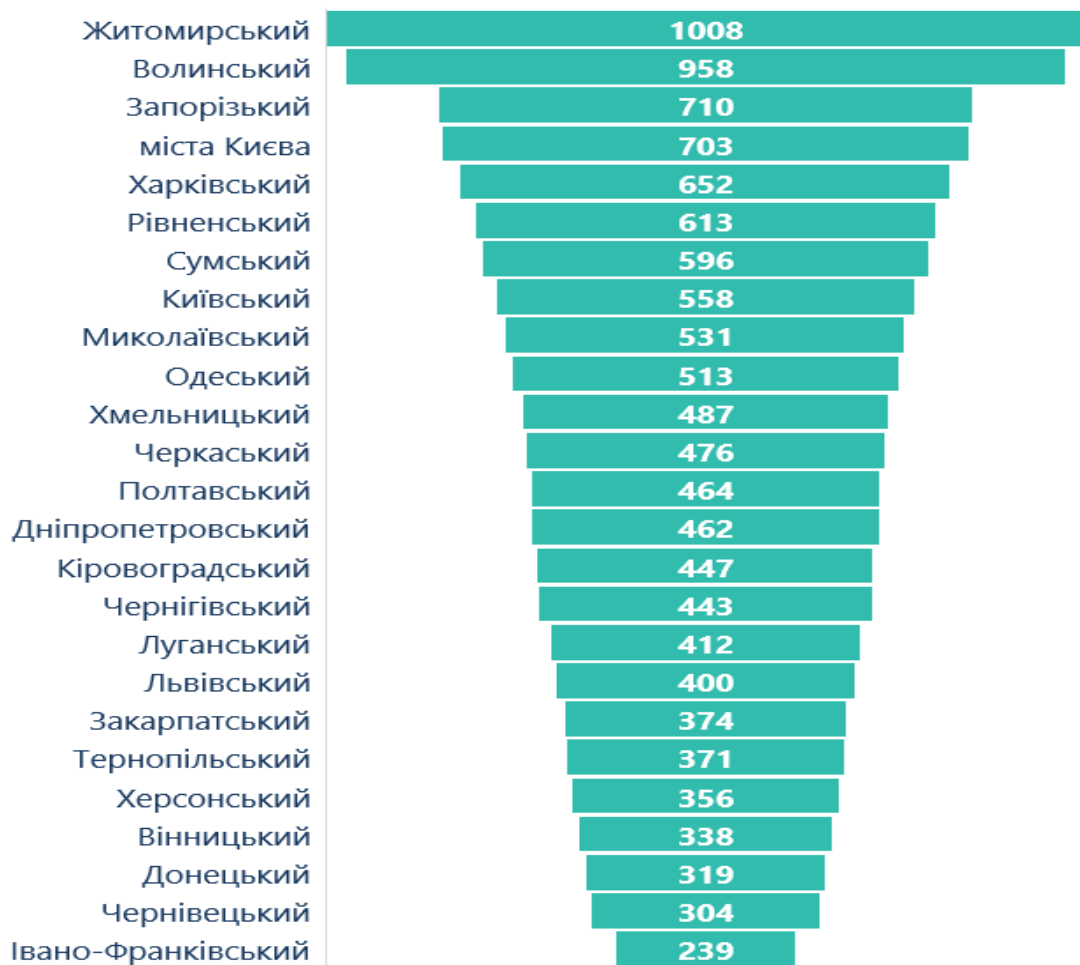
Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Аналіз середніх показників розгляду справ і матеріалів у розрізі окружних адміністративних судів показує, що такий показник є найбільший у судах із найбільшим середнім показником їх надходження.

Наглядно це можна побачити на *гістограмі 4*.

Гістограма 4

Середній показник розгляду справ і матеріалів одним суддею окружного адміністративного суду у 2020 році

У звітному періоді на розгляд однієї справи суддя окружного адміністративного суду в середньому витрачав **79** днів, у 2019 році – 74 дні.

Одним із доцільних і об'єктивних показників, який дає можливість оцінити, наскільки успішно суд працює над розглядом справ, є показник відсотка розгляду справ, методика розрахунку якого затверджена рішенням Ради суддів України від 2 квітня 2015 року № 28 відповідно до Системи оцінювання роботи суду: стандарти, критерії, показники та методи (СОРС).

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Оцінювання судів у цій частині здійснюється за такими критеріями:

- 84 % і нижче – тривожний показник;
- 85–95 % – насторожуючий показник;
- 96–102 % – нейтральний показник;
- 103 % і більше – передова практика.

Рекомендованим стандартом цього показника є рівень 96–103 %, тобто від нижчого нейтрального значення до початкових значень передової практики.

У 2020 році показник відсотка розгляду справ окружних адміністративних судів був тривожним і становив **80 %**. У 2019 році цей показник був насторожуючим і відповідав 90 %. Зменшення у звітному періоді цього показника (**-10 %**) порівняно з 2019 роком свідчить про тенденцію до накопичення в окружних адміністративних судах нерозглянутих справ і матеріалів.

Станом на 1 січня 2021 року в місцевих адміністративних судах не розглянуто **133 260 (31 %)** справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 79 127, або 24 %, у 2019 році.

Станом на 1 січня 2021 року в окружних адміністративних судах залишилися невирішеними **122 461** справа та матеріали (**33 %**) проти 65 787, або 25 %, у 2019 року.

На кінець звітної періоду в місцевих адміністративних судах з **114 281** нерозглянутої справи відкладено розгляд у **5453 (5 %)** справах проти 5146, або 8 %, у 2019 році. У загальній кількості справ, у яких розгляд відкладено, **1043** справи перебуває в провадженні з тривалістю розгляду понад шість місяців, **496** справ – понад один рік і **322** – понад два роки. У 2019 році ці показники становили відповідно 968, 347 і 363 справи.

Із **107 331** справи, не розглянутих у 2020 році окружними адміністративними судами, відкладено розгляд **3648 (3 %)**. У 2019 році із 56 402 справ відкладено розгляд у 2737 (5 %) справах, що вказує на **зменшення на 2 %** цього показника у звітному періоді. З них **659** справ перебувають у провадженні з тривалістю понад шість місяців, **258** справ – понад один рік і **105** – понад два роки. У 2019 році в цих судах 500 справ перебували в провадженні понад шість місяців, 173 – понад один рік і 111 – понад два роки.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Також станом на 1 січня 2021 року не знайшли вирішення:

316 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **29 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 223 заяв, або 17 %, у 2019 році;

2508 клопотань, подань, заяв, подань у порядку виконання судових рішень, або **7 %** матеріалів, що перебували на розгляді, проти 2757 (6 %) одиниць у 2019 році;

29 заяв про забезпечення доказів, про забезпечення позову до подання позовної заяви та про відновлення втраченого судового провадження, або **2 %**. У 2019 році не розглянуто 19 таких матеріалів, або 1 %;

9 судових доручень, або **4 %** доручень, що перебували на розгляді, проти 12 одиниць (6 %) у 2019 році;

2 заяви про відвід судді проти 3 одиниць у 2019 році.

1.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами

Як уже було зазначено, у 2020 році загальна кількість розглянутих місцевими адміністративними судами справ і матеріалів становила **291 041** одиницю проти 250 414 одиниць у 2019 році.

Відносний показник розглянутих справ і матеріалів, у яких вимоги заявників задоволено, у звітному періоді порівняно з 2019 роком **збільшився на 5 %** і становив **63 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів (**184 379**) проти 58 % (144 392) у 2019 році.

Упродовж звітного періоду окружні адміністративні суди розглянули **249 120** справ і матеріалів проти 193 564 одиниць у 2019 році. При **збільшенні на 29 %** абсолютного показника розглянутих справ і матеріалів відносний показник справ і матеріалів, у яких вимоги заявників задоволено, порівняно з 2019 роком **збільшився на 9 %** і становив **65 % (161 074)** проти 56 % (108 932).

Характеризуючи показники розгляду справ і матеріалів місцевими адміністративними судами, детально зупинимося на результатах розгляду позовних заяв і справ.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У 2020 році місцеві адміністративні суди розглянули **253 652** позовних заяви та справи. У 2019 році цей показник становив 204 951 одиницю. При цьому окружні адміністративні суди розглянули **217 757** позовних заяв і справ проти 158 416 одиниць.

За даними статистичної звітності, у 2020 році місцеві адміністративні суди повернули **40 469** позовних заяв, або **16 %** розглянутих позовних заяв і справ, що **на 2 % менше**, ніж у 2019 році (36 638, або 18 %). Також суди відмовили у відкритті провадження щодо **3478 (1 %)** позовних заяв проти 4012 (2 %) заяв, залишено без розгляду **512** заяв проти 996.

Отже, упродовж звітного періоду суди визнали неприйнятними **18 %** матеріалів проти 20 % матеріалів у 2019 році.

Показники розгляду місцевими адміністративними судами позовних заяв і адміністративних справ за категоріями у 2020 році відображено на **гістограмі 5**.

Гістограма 5

Показники розгляду місцевими адміністративними судами позовних заяв і справ за категоріями у 2020 році

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Кількість справ, розглянутих місцевими адміністративними судами у 2020 році, становить **204 720** одиниць проти 159 134 одиниць у 2019 році. З них із задоволенням позову розглянуто **160 958** справ, або **79 %** розглянутих справ. Цей показник у 2019 році становив 114 801 одиницю, або 72 %.

Наведені показники свідчать, що при більшій кількості розглянутих місцевими адміністративними судами справ по суті відносний показник справ, у яких позовні вимоги задоволено, **збільшився на 7 %**.

Результати розгляду місцевими адміністративними судами адміністративних справ за категоріями у 2019–2020 роках відображено в **таблиці 1**.

Таблиця 1

Результати розгляду місцевими адміністративними судами адміністративних справ за категоріями у 2019–2020 роках

Категорія справи	Розглянуто справ		Розглянуто справ із задоволенням позовних вимог		Частина розглянутих справ із задоволенням позовних вимог у загальній кількості розглянутих справ		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Динаміка
Розглянуто справ усіх категорій, з них	159 134	204 720	114 801	160 958	72%	79%	7%
щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	5600	8318	3419	4957	61%	60%	-1%
щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів	5415	6919	2788	4042	51%	58%	7%
що виникають з відносин публічної служби	8240	20692	5566	17089	68%	83%	15%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	11 561	10 746	7207	6800	62%	63%	1%
з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	11 446	13 542	7081	9648	62%	71%	9%
з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	29 067	33 897	21 601	26 906	74%	79%	5%
з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	50 985	80 846	40 731	71 725	80%	89%	9%
щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	29 355	26 196	20 981	17 836	71%	68%	-3%
інші справи	7465	3564	5427	1955	73%	55%	-18%

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

З аналізу наведених даних убачається, що у 2020 році найбільша частина справ, у яких позовні вимоги задоволено, припадає на справи соціальної сфери та на справи, що виникають з відносин публічної служби, і становить відповідно **89** та **83 %**. Відсоток справ соціальної сфери, у яких позовні вимоги задоволено, у 2020 році порівняно з 2019 роком **збільшився на 9 %**, у справах, що виникають з відносин публічної служби, – **на 15 %**.

Також значний відсоток задоволених позовів спостерігається у справах податкової сфери і становить **79 %**, що на **5 %** більше, ніж у 2019 році.

У звітному періоді найменша частка справ, у яких позовні вимоги було задоволено, спостерігалася у справах щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та відповідала **58 %**, однак порівняно з 2019 роком цей показник **збільшився на 7 %**.

Згідно з даними **таблиці 1** спостерігається незначне зменшення у звітному періоді відносного показника справ, у яких позовні вимоги задоволено у справах щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України (**-3 %**) та у справах щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав (**-1 %**).

Із загальної кількості розглянутих окружними адміністративними судами позовних заяв і справ (**217 757**) повернуто **34 853** позовних заяви (**16 %**), що **на 4 % менше**, ніж у 2019 році (31 414, або 20 %), відмовлено у відкритті провадження щодо **3056 (1 %)** заяв проти 3572 (2 %) заяв і **330** заяв залишено без розгляду проти 249 заяв у 2019 році.

Показники розгляду окружними адміністративними судами позовних заяв і справ за категоріями адміністративних справ у 2020 році подано на **гістограмі 6**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Гістограма 6

Показники розгляду окружними адміністративними судами позовних заяв і справ за категоріями у 2020 році

Як показують дані *гістограми 6*, у звітному періоді окружні адміністративні суди найбільше розглянули позовних заяв і справ у соціальній сфері (**97 990**). Їх питома вага у загальній кількості розглянутих позовних заяв і справ становила **45 %**. Також велика кількість розглянутих позовних заяв і справ спостерігалася у податковій сфері (**18%**).

Окружні адміністративні суди розглянули **177 632** справи проти 121 782 одиниць у 2019 році. З них із задоволенням позову розглянуто **142 336** справ, або **80 %** розглянутих справ. У 2019 році цей показник становив 87 850 одиниць (72 %).

Результати розгляду окружними адміністративними судами справ за категоріями у 2019–2020 роках відображено в *таблиці 2*.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Таблиця 2

Показники розгляду окружними адміністративними судами адміністративних справ за категоріями у 2020 році

Категорія справи	Розглянуто справ		Розглянуто справ із задоволенням позовних вимог		Частина розглянутих справ із задоволенням позовних вимог у загальній кількості розглянутих справ		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Динаміка
Розглянуто справ усіх категорій, з них	121 782	177 632	87 850	142 336	72%	80%	8%
щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	4970	7580	3077	4520	62%	60%	-2%
щодо примусового виконання судових рішень і рішень що виникають з відносин публічної служби	4933	6715	2554	3930	52%	59%	7%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	8170	20 654	5544	17 073	68%	83%	15%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	10 047	9727	6287	6134	63%	63%	0%
з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	9793	12 493	6109	8985	62%	72%	10%
з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	28 815	33 641	21 425	26 718	74%	79%	5%
з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	49 944	80 240	40 338	71 556	81%	89%	8%
щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	3509	4208	1740	2294	50%	55%	5%
інші справи	1601	2374	776	1126	48%	47%	-1%

Упродовж 2020 року під час підготовчого провадження місцеві адміністративні суди розглянули **2381** справу проти 3299 справ у 2019 році, у порядку письмового провадження – **106 232** справи проти 65 918, у порядку спрощеного провадження – **131 263** справи проти 87 769.

З них окружні адміністративні суди під час підготовчого провадження розглянули **2151** справу проти 2711, у порядку письмового провадження – **101 536** справ проти 59 356, у порядку спрощеного провадження – **119 028** справ проти 72 591.

Упродовж звітнього періоду місцеві адміністративні суди розглянули **34 482** справи з фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 52 249 справ у 2019 році. З них **26 838** справ розглянули окружні адміністративні суди проти 40 198 справ.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У звітному періоді місцеві адміністративні суди проводили судові засідання в режимі відеоконференції під час розгляду **2266** справ проти 2985 справ у 2019 році. З них окружні адміністративні суди розглянули **1677** справ проти 2223 одиниць у 2019 році.

У звітному періоді **70 %** справ і матеріалів (**204 469**) місцеві адміністративні суди розглянули у строк, що не перевищив трьох місяців. Строк розгляду **25 % (72 539)** справ і матеріалів перевищив три місяці. Відсоток справ, у яких термін розгляду перевищив один рік, становив **4 % (10 398)**. Відсоток справ, розгляд яких тривав понад два роки та понад три роки в сукупності, становив **1 %**, або **1744** та **1893** справи та матеріали відповідно. У 2019 році розгляд **77 % (193 055)** справ і матеріалів не перевищив три місяці, **19 % (48 624)** – перевищив три місяці, **3 % (6717)** – перевищив один рік, **1 % (1873)** – перевищив два роки.

У звітному періоді порівняно з 2019 роком спостерігається **зменшення на 7 %** кількості справ, строк розгляду яких не перевищив трьох місяців, та **збільшення на 6 та 1 %** кількості справ, розгляд яких перевищив відповідно три місяці та один рік.

У термін, що не перевищив трьох місяців, окружні адміністративні суди розглянули **71 %** справ і матеріалів (**176 082**), у **25 % (61 103)** справ і матеріалів провадження тривало понад три місяці, у **4 % (9086)** – понад один рік. Відсоток справ, розглянутих у строк понад два та понад три роки, становив **1 %**, або **1301** та **1549** одиниць відповідно. У 2019 році розгляд **77 % (150 229)** справ і матеріалів не перевищив три місяці, **19 % (36 973)** – перевищив три місяці, **3 % (4903)** – перевищив один рік, **1 % (1301)** – перевищив два роки.

Аналіз розгляду інших видів справ і матеріалів свідчить про таке.

Місцеві адміністративні суди розглянули **788** заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **71 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 1077 (83 %) заяв у 2019 році. З них задоволено **100** заяв, або **13 %** розглянутих заяв, проти 399 заяв (37 %).

Також розглянуто **34 147** клопотань, подань, заяв, поданих у порядку виконання судових рішень, або **93 %** цих документів, що перебували на розгляді, проти 42 211 (94 %). З них задоволено **23 231** заяву (**68 %**) проти 33 030 (78 %) одиниць у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Упродовж 2020 року місцеві адміністративні суди розглянули **1443** заяви про забезпечення доказів, забезпечення позову до подання позовної заяви та заяви про відновлення втраченого судового провадження, або **98 %** цих документів, що перебували на розгляді, з яких задоволено **267 (19 %)** розглянутих заяв. У 2019 році суди розглянули 1456 заяв, або 99 %, з яких задоволено 445, або 31 % розглянутих заяв.

Крім цього, місцеві адміністративні суди в період, за який здійснюється аналіз, розглянули **206** судових доручень проти 183 доручень у 2019 році. З них виконано **133** судових доручення, або **65 %** загальної кількості розглянутих доручень. У 2019 році виконано 132 (72 %) доручення.

У 2020 році також розглянуто **657** заяв про відвід судді проти 898 – у 2019 році. З них задоволено **27** заяв (**4 %**) проти 45 (5 %) одиниць у 2019 році.

2. Здійснення правосуддя апеляційними адміністративними судами

2.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів апеляційних адміністративних судів

У 2020 році до апеляційних адміністративних судів надійшло **106 374¹** справи та матеріали проти 100 624 одиниць у 2019 році (**+6%**).

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді їх кількість становила **105 156** справ проти 99 786 одиниць у 2019 році. Серед інших матеріалів, що надійшли до апеляційних адміністративних судів, – **154** справи та позовних заяви, **492** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, **188** заяв у порядку виконання судових рішень, **270** заяв про відвід судді та **163** матеріали про визначення підсудності.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів апеляційними адміністративними судами у 2019–2020 роках відображено на *гістограмі 7*.

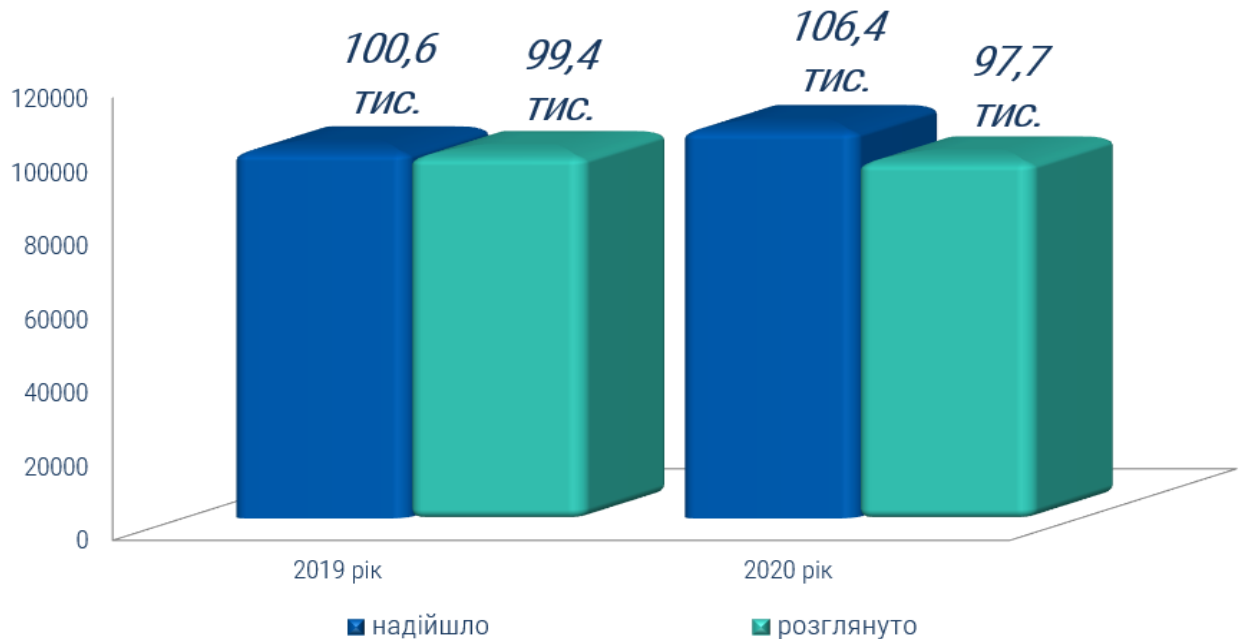
---

¹Довідково: у 2019 році надійшла 391 позовна заява та справи, 379 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, 78 заяв у порядку виконання судових рішень та 3 заяви про відновлення втраченого судового провадження.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Гістограма 7

*Показники надходження та розгляду справ і матеріалів
апеляційними адміністративними судами у 2019–2020 роках*

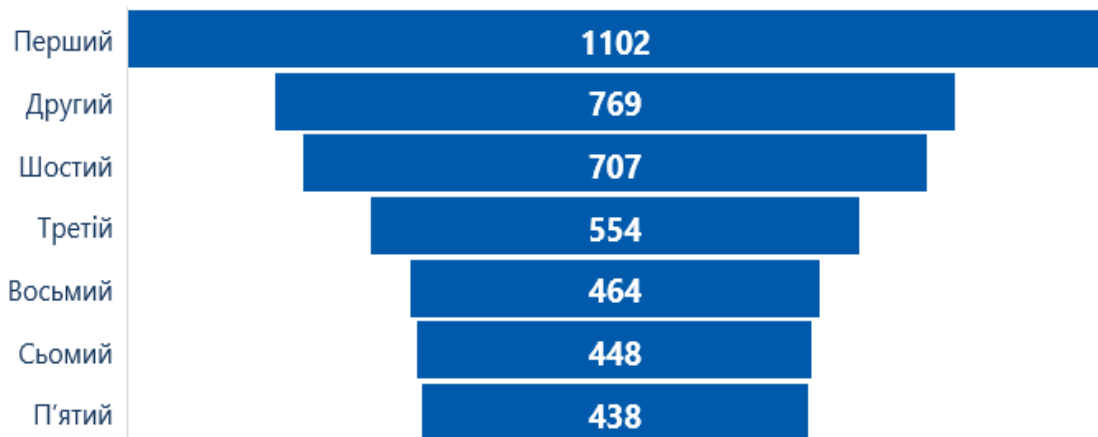
Наведені в *гістограмі 7* дані свідчать про незначне збільшення надходження справ і матеріалів до апеляційних адміністративних судів та зменшення кількості розглянутих справ і матеріалів. На таке зменшення кількості розглянутих справ і матеріалів могло вплинути **зменшення на 9 %** кількості суддів, які здійснювали правосуддя у звітному періоді (зі 198 суддів у 2019 році до 180 осіб у 2020 році).

Середня кількість справ і матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді в розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду, становила **591** одиницю проти 508 одиниць у 2019 році.

Цей показник у розрізі апеляційних адміністративних судів, наглядно можна побачити на *гістограмі 8*.

Гістограма 8

Середній показник надходження справ і матеріалів на розгляд одного судді апеляційного адміністративного суду у 2020 році

З *гістограми 8* вбачається найбільший середній показник надходження справ і матеріалів у Першому апеляційному адміністративному суді (**1102**), який у **1,9 рази більший** за середній. Така ситуація в цьому суді склалася у зв'язку з тим, що судочинство здійснювалося 9 суддями, при штатній чисельності – 21.

З урахуванням справ і матеріалів, що залишилися нерозглянутими у попередньому періоді, на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **119 538** справ і матеріалів проти 112 548 справ і матеріалів у 2019 році.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді, у розрахунку на одного суддю апеляційного адміністративного суду становила **664** одиниці проти 568 одиниць у 2019 році.

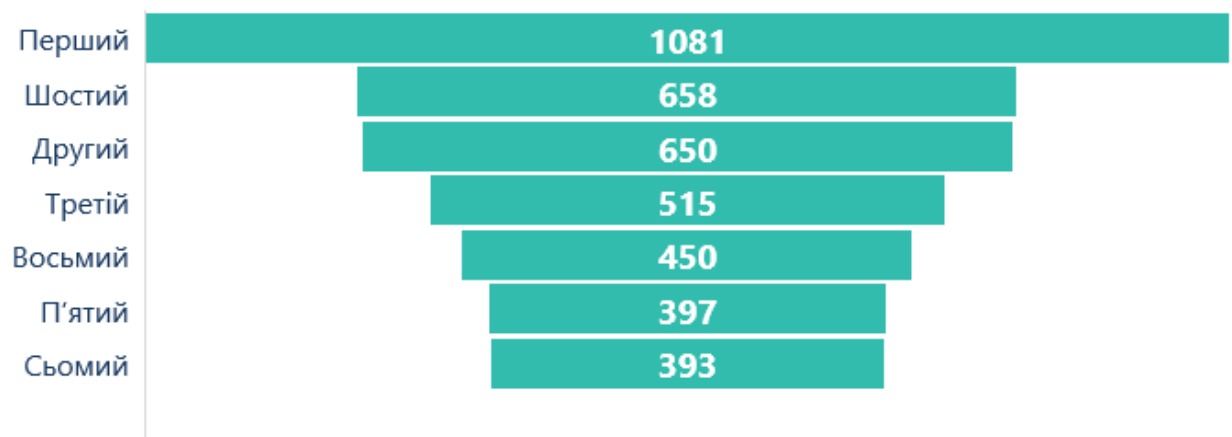
У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **97 902** справи та матеріали проти 99 379 справ і матеріалів у 2019 році.

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею апеляційного адміністративного суду збільшився з 502 одиниць у 2019 році до **544** одиниць у 2020 році.

Аналіз середніх показників розгляду справ і матеріалів у розрізі апеляційних адміністративних судів показує наглядно показано на *гістограмі 9*.

Гістограма 9

*Середній показник розгляду справ і матеріалів одним суддею
окружного адміністративного суду у 2020 році*

У 2020 році на розгляд однієї справи суддя апеляційного адміністративного суду в середньому витрачав **54** дні проти **42** днів у 2019 році.

Оцінюючи ефективність роботи апеляційних судів за допомогою відсотка розгляду справ, потрібно зазначити, що порівняно з 2019 роком цей показник зменшився з 99 % до **92 %** та не відповідає рекомендованому Радою суддів України стандарту (95–105 %).

На кінець звітної періоду **21 636** справ і матеріалів, або **18 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді в апеляційних адміністративних судах, не знайшли свого вирішення. У 2019 році цей показник становив 13 169, або 12 %.

*2.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів
апеляційними адміністративними судами*

Як уже було зазначено, у 2020 році апеляційні адміністративні суди розглянули **97 902** справи та матеріали, або **82 %** справ і матеріалів, що перебували на розгляді. У **16 273** справах і матеріалах, або **17 %** розглянутих справ і матеріалів, вимоги заявників задоволено, що відповідає аналогічному показнику 2019 року (16 804, або 17%).

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Серед цих справ і матеріалів переважають справи за апеляційними скаргами. У звітному періоді апеляційні адміністративні суди розглянули **96 788** справ і матеріалів за апеляційними скаргами, що **на 2 % менше** порівняно з 2019 роком (98 605). Із них повернули **33 744** апеляційних скарги, або **35 %** розглянутих апеляційних скарг і справ, проти 37 730 (38 %) одиниць у 2019 році, відмовили у відкритті провадження щодо **6160** одиниць (**6 %**) проти 7035 (7 %) у 2019 році та **91** апеляційну скаргу залишено без розгляду, проти 131 – у 2019 році.

Отже, упродовж звітного періоду суди визнали неприйнятними **41 %** апеляційних скарг проти 46 % у 2019 році.

Упродовж звітного періоду апеляційні адміністративні суди розглянули **56 793** справи, що **на 6% більше** порівняно з 2019 роком (53 709). У **56 324** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 53 268 рішень у 2019 році. З них у **15 908** справах, або **28 %** справ, рішення судів першої інстанції змінено чи скасовано та в **40 416 (72 %)** справах рішення судів першої інстанції залишено без змін. У 2019 році судові рішення змінено чи скасовано в 16 578 (31 %) справах та в 36 690 (68 %) справах судові рішення залишено без змін. У **469** справах ухвалено інші рішення проти 441 рішення у 2019 році.

Аналіз даних за видами оскаржуваного рішення показує, що апеляційні адміністративні суди переглянули **48 724** рішення (постанови) місцевих адміністративних судів, або **87 %** загальної кількості переглянутих судових рішень, проти 45 791 (86%) та **7600** ухвал (**13 %**) проти 7609 (14 %) одиниць у 2019 році.

За результатами апеляційного перегляду рішень (постанов):

36 008 рішень (постанов), або **74 %** загальної кількості переглянутих рішень (постанов), залишено без змін. Порівняно з 2019 роком цей показник **збільшився на 3 %** (32 288 рішень (постанов), або 71 %);

12 716 рішень (постанов), або **26 %**, змінено чи скасовано. У 2019 році цей показник становив 13 378 рішень (постанов), або 29 %.

За наслідками скасування рішень (постанов) в апеляційному порядку (**11 144**) **10 493** одиниці, або **94 %** загальної кількості таких рішень (постанов), скасовано з ухваленням нового рішення, проти 11 201 (91 %) у 2019 році. Також скасовано **226** рішень (постанов) (**2 %**) із залишенням позовної заяви без

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

розгляду та **412 (4 %)** – із закриттям провадження у справі. З направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції за встановленою підсудністю скасовано **13** рішень (постанов) проти 23 – у 2019 році. Отже, у 2020 році порівняно з 2019 роком **на 3% збільшилася** частина справ, у яких скасовано рішення (постанови) з ухваленням нового рішення, та **зменшилася на 3 %** частка справ, у яких рішення (постанови) скасовано із закриттям провадження у справі (836, або 7 %). Відносний показник справ, у яких скасовано рішення (постанови) із залишенням позовної заяви без розгляду залишився на рівні минулого року (209, або 2 %).

Показники перегляду апеляційними адміністративними судами рішень (постанов) за категоріями адміністративних справ у 2019–2020 роках подано в *таблиці 3*.

Таблиця 3

Показники перегляду апеляційними адміністративними судами рішень (постанов) за категоріями адміністративних справ у 2019–2020 році

Категорія справи	Кількість судових рішень (постанов), переглянутих в апеляційному порядку		Кількість судових рішень (постанов), які скасовано чи змінено		Частина судових рішень (постанов), які скасовано чи змінено в апеляційному порядку, у загальній кількості переглянутих		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Динаміка
Переглянуто рішень (постанов) у справах, з них	45 791	48 724	13 378	12 716	29%	26%	-3%
щодо виборчого процесу та референдуму	150	606	43	161	29%	27%	-2%
щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	1872	1599	542	442	29%	28%	-1%
щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів	1530	2285	544	744	36%	33%	-3%
що виникають з відносин публічної служби	3930	5441	1043	1674	27%	31%	4%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	5886	4989	1707	1102	29%	22%	-7%
з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	4111	2958	1416	972	34%	33%	-1%
з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	10 815	13 907	2383	2569	22%	18%	-4%
з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	11 415	11 730	3527	3308	31%	28%	-3%
щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	5274	4637	1888	1546	36%	33%	-3%
інші справи	808	572	285	198	35%	35%	0%

Дані *таблиці 3* показують, що у звітному періоді апеляційні адміністративні суди найбільше переглянули рішень (постанов) у податкових справах – **13 907**, або **29 %** загальної кількості переглянутих рішень (постанов), проти 10 815 (24 %) у 2019 році. Відносний показник змінених чи скасованих рішень (постанов) у 2020 році **зменшився** порівняно з 2019 роком з 22 до **18 % (2569)**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Також у структурі переглянутих рішень (постанов) значну частину становлять рішення (постанови) у соціальних справах. У звітному періоді їх кількість становила **11 730 (24 %)** одиниць проти 11 415 (25 %) у 2019 році. Відносний показник змінених чи скасованих рішень (постанов) становив **28 %** проти 31 % у 2019 році.

Аналіз показників *таблиці 3* свідчить, що у звітному періоді порівняно з 2019 роком відносний показник змінених чи скасованих рішень (постанов) зменшився у справах всіх категорій.

За результатами перегляду ухвал місцевих адміністративних судів:

4408 ухвал, або **58 %** загальної кількості переглянутих ухвал, залишено без змін проти 4402 (58 %) одиниць у 2019 році;

3192 ухвали, або **42 %** загальної кількості переглянутих ухвал, змінено чи скасовано проти 3200 (42 %) одиниць у 2019 році.

Статистичні дані свідчать, що відносний показник змінених чи скасованих ухвал у 2020 році залишився на рівні 2019 року.

Упродовж 2020 року апеляційні адміністративні суди розглянули **16 392** справи із фіксуванням судового процесу технічними засобами проти 23 289 справ у 2019 році, **31 270** – у порядку письмового провадження проти 19 825 одиниць та **2408** одиниць у режимі відеоконференції проти 2385 справ у 2019 році.

У звітному періоді **76 %** справ і матеріалів (**74 134**) апеляційні адміністративні суди розглянули в термін, який не перевищив трьох місяців, **що на 15 % менше** відносного показника 2019 року (91%, або 90 680). У **24 %** справ і матеріалів (**23 275**) строк розгляду перевищив три місяці, порівняно з 2019 роком відносний показник **збільшився на 15 %** (9049, або 9 %). Тривалість розгляду **466** справ перевищила один рік і **27** справ – два роки. У 2019 році у строк понад один рік розглянуто 108 справ, а справи, розгляд яких тривав понад два роки, були відсутні.

Також упродовж 2020 року на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **173** позовних заяви та справи, переважну більшість яких становлять позовні заяви та справи щодо виборчого процесу (**107**). Із них упродовж звітного періоду розглянуто **162** справи та матеріали. За результатами розгляду **11** позовних заяв повернуто, щодо **1** – відмовлено у

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

відкритті провадження, **8** – залишено без розгляду та розглянуто **85** адміністративних справ. У **4** справах закрито провадження, **2** – передано за підсудністю та щодо **6** справ ухвалено рішення про залишення позову без розгляду. По суті розглянуто **73** справи, з них позовні вимоги задоволено у **20** справах.

На кінець звітного періоду не розглянуто **11** адміністративних справ.

У досліджуваному періоді у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **587** заяв проти 416 заяв у 2019 році. Розглянуто **435** заяв, або **74 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 343 заяв, або 82 %, у 2019 році.

На кінець звітного періоду не розглянуто **152** заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, або **26 %** заяв, що перебували на розгляді, проти 73 заяв, або 18 %, у 2019 році.

У 2020 році на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **202** заяви в порядку виконання судових рішень. З них розглянуто **140** заяв, з яких **28** заяв задоволено. У 2019 році на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало 92 заяви в порядку виконання судових рішень. З них розглянуто 77 заяв, з яких задоволено 15 заяв.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **62** заяви проти 15 – у 2019 році.

У 2020 році на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **270** заяв про відвід судді. Із них розглянуто **269** заяв, з яких **2** заяви задоволено. У 2019 році на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало 458 заяв, які упродовж звітного періоду було розглянуто. З них задоволено 4 заяви.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **1** заяву.

Також на розгляді апеляційних адміністративних судів перебувало **164** матеріали про визначення підсудності, з яких розглянуто **162** одиниці.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **2** заяви.

3. Здійснення правосуддя
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду

*3.1. Обсяг роботи та навантаження на суддів
Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді*

У 2020 році до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **37 634**² справи та матеріали. У 2019 році цей показник становив 37 959 одиниць (-1 %). Тобто у 2020 році до одного судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді в середньому надійшло **784** справи та матеріали проти 775 одиниць у 2019 році.

Серед справ і матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, домінують касаційні скарги. Їх кількість становила **36 866** одиниць. Серед інших матеріалів, що надійшли до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, **405** позовних заяв, **33** подання про розгляд типових справ, **80** справ за апеляційними скаргами, **58** подань про визначення підсудності, **81** заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та **111** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами.

Показники надходження та розгляду справ і матеріалів до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у 2019–2020 роках відображено на *гістограмі 10*.

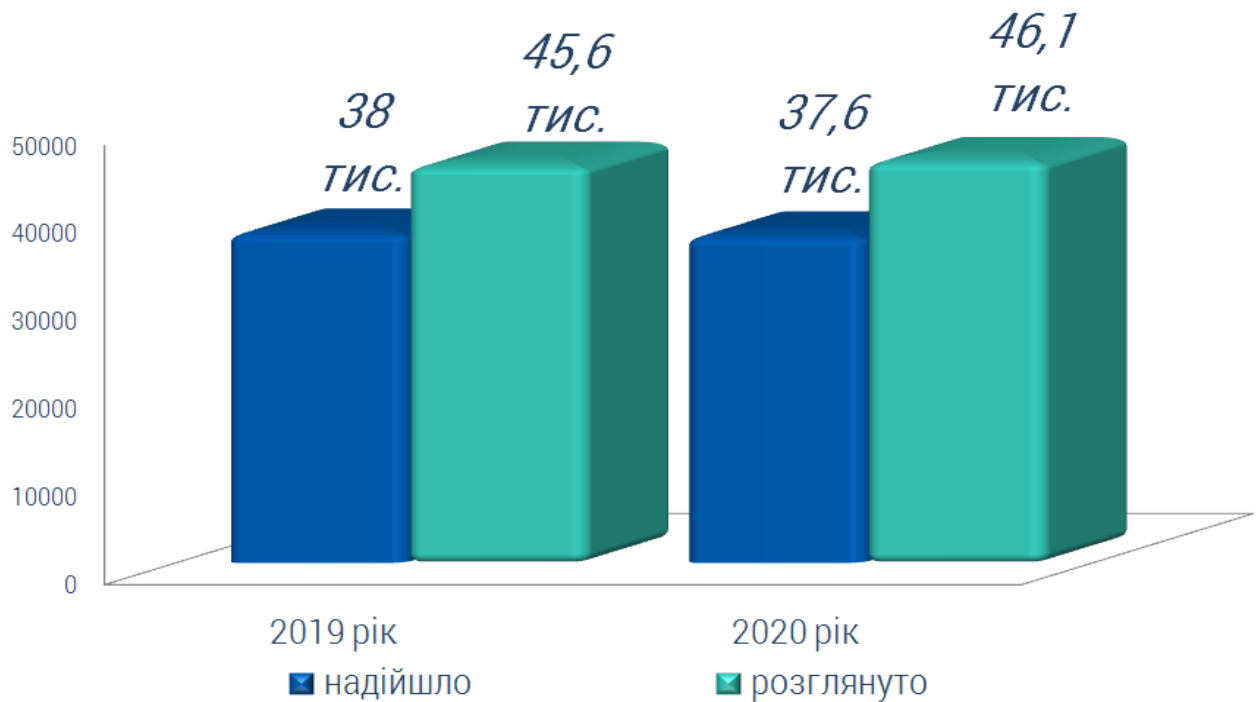
---

²Довідково: у 2019 році надійшла 631 позовна заява, 25 подань у типових справах, 270 справ за апеляційними скаргами, 36 813 касаційних скарг, 91 подання про визначення підсудності, 105 заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими, 24 заяви про перегляд судового рішення за виключними обставинами.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Гістограма 10

*Показники надходження та розгляду справ і матеріалів
Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду
у 2019–2020 роках*

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **64 612** справ і матеріалів.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, у розрахунку на одного суддю Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становила **1346** одиниць проти 1506 таких справ і матеріалів у 2019 році.

Упродовж досліджуваного періоду судді Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді ухвалили **46 099** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів.

Середній показник ухвалених судових рішень одним суддею Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді становив **960** одиниць проти 930 таких рішень у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У 2020 році відсоток розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду (співвідношення розглянутих і зареєстрованих справ) становив **122 %** проти 120 % у 2019 році. Такий відсоток свідчить про розгляд справ і матеріалів, які надійшли в попередніх звітних періодах.

На кінець звітного періоду не розглянуто **18 144** справи та матеріали, або **28 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 26 968 одиниць, або 37 %, станом на 1 січня 2020 року.

3.2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої та апеляційної інстанцій

Упродовж 2020 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як до суду першої інстанції надійшло **405** позовних заяв проти 631 такого документа у 2019 році. З них **378** позовних заяв щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, **2** – щодо виборчого процесу і **25** позовних заяв інших категорій.

Зауважимо, що у зв'язку зі змінами, унесеними до Кодексу адміністративного судочинства України Законом України від 15 січня 2020 року № 460-ІХ «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ» справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів Верховному Суду як суду першої інстанції з 8 лютого 2020 року не підсудні. Отже, порівняльний аналіз показників розгляду таких справ, з відповідними показниками 2019 року не здійснювався.

З урахуванням кількості нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **665** позовних заяв і справ зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів проти 816 одиниць у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **479** позовних заяв і справ цієї категорії, або **72 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 528 позовних заяв і справ, або 65 %, у 2019 році. З них **120** позовних заяв, або **25 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **70 (15 %)** – відмовлено у відкритті провадження у справі, **11** – передано за підсудністю, **1** – залишено без розгляду та **277 (58 %)** адміністративних справ розглянуто. У **81** справі закрито провадження та щодо **24** справ ухвалено рішення про залишення позову без розгляду. По суті розглянуто **172** справи. Позовні вимоги задоволено у **49** справах, або **28 %** справ, розглянутих по суті.

У звітному періоді порівняно з 2019 роком **збільшився** показник повернутих позовних заяв, із 23 до **25 %**, і відсоток розглянутих справ, в яких позов задоволено, із 24 до **28 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з 2019 роком **зменшився на 3 %**, з 18 до **15 %**.

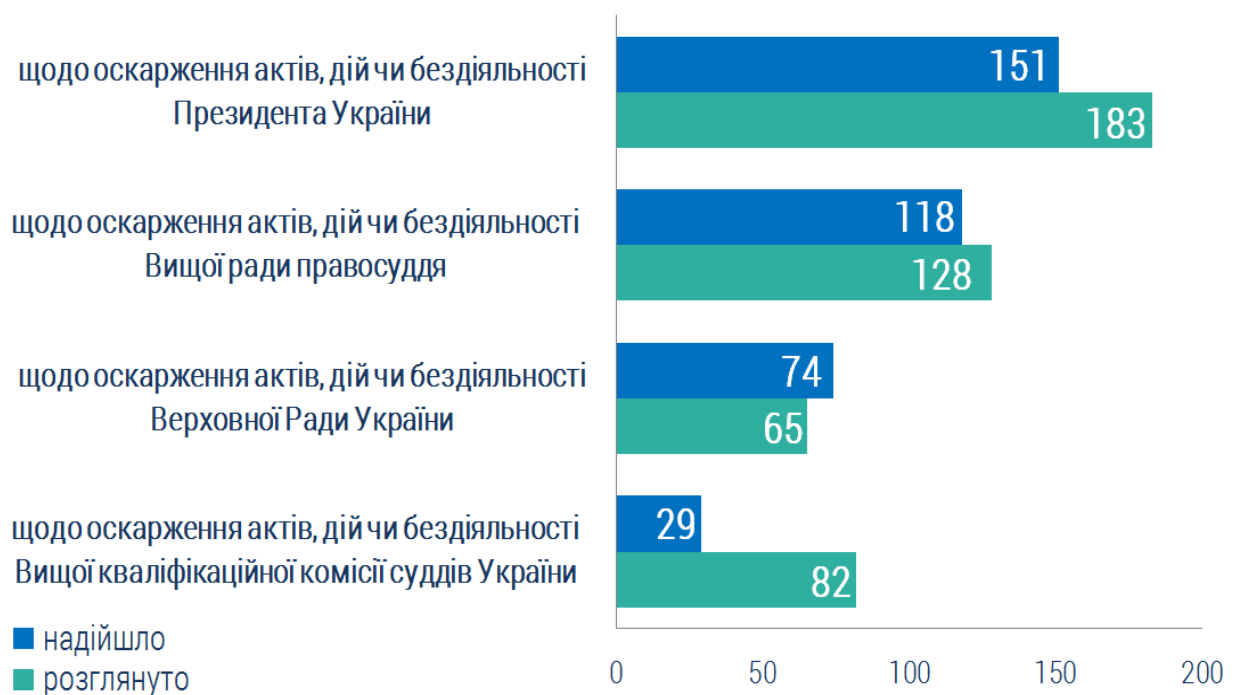
На кінець звітнього періоду не розглянуто **178** позовних заяв і справ цієї категорії, або **27 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 285 позовних заяв і справ, або 35 %, у 2019 році.

Загальні показники надходження та розгляду позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої інстанції у 2020 році відображено на *гістограмі 11*.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Гістограма 11

Показники надходження та розгляду позовних заяв і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом першої інстанції у 2020 році

Надходження та результати розгляду цих справ за суб'єктним складом відповідачів характеризуються такими показниками.

У звітному періоді надійшло **74** позовних заяви щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради (54 – у 2019 році).

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітного періоду на розгляді перебувало **86** позовних заяв (78 – у 2019 році).

Упродовж звітного періоду розглянуто **65** позовних заяв і справ, або **76 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 64 одиниць, або 82 %, у 2019 році. З них **15** позовних заяв, або **23 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **26** позовних заяв (**40 %**) відмовлено у

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

відкритті провадження у справі, **4** – передано за підсудністю, **1** – залишено без розгляду, розглянуто **19** справ (**29 %**). З них у **3** справах закрито провадження, щодо **1** справи ухвалено рішення про залишення позову без розгляду та **15** справ розглянуто по суті. Позовні вимоги задоволено в **7** справах.

У звітному періоді порівняно з 2019 роком показник повернутих позовних заяв у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України **зменшився** із 36 до **23 %**. Відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, порівняно з 2019 роком **збільшився на 4 %**.

На кінець звітної періоду не розглянуто **14** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді (**16 %**), проти 13 (17%) у 2019 році.

У 2020 році до суду надійшла **151** позовна заява (124 – у 2019 році) щодо актів, дій чи бездіяльності Президента України

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітної періоду на розгляді перебувало **229** позовних заяв і справ проти 194 одиниць у 2019 році.

Упродовж звітної періоду розглянуто **183** позовних заяви та справи, або **80 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 117 (60 %) одиниць у 2019 році. З них **67** позовних заяв, або **37 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **12** позовних заяв (**7 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, **2** – передано за підсудністю та розглянуто **102** справи (**56%**). Із загальної кількості розглянутих справ вирішено по суті **44** справи, з яких позовні вимоги задоволено в **9** справах, у **42** справах закрито провадження та в **16** справах ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

У звітному періоді порівняно з 2019 роком відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, **зменшився** із 42 до **37 %**, а відсоток позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження із 25 до **7 %**. Відсоток розглянутих у звітному періоді справ **збільшився** з 30 до **56 %**.

На кінець звітної періоду не розглянуто **46** позовних заяв і справ (**20 %**) проти 77 (40 %) одиниць у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Щодо актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя, то у звітному періоді надійшло **118** позовних заяв (149 – у 2019 році). З них **36** позовних заяв (**31 %**) – про звільнення судді з посади, **11** (**9 %**) – про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді, **2** – про притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурора, **2** – про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності та **1** – про відмову у внесенні Президентом України подання про призначення судді на посаду.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **180** таких заяв і справ проти 215 одиниць у 2019 році.

Упродовж цього періоду розглянуто **128** позовних заяв і справ, або **71 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді. У 2019 році цей показник становив 154 одиниці (72 %). З них **22** позовних заяви, або **17 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **27** позовних заяв (**21 %**) відмовлено у відкритті провадження, **1** – передано за підсудністю та розглянуто **78** справ (**61 %**). По суті вирішено **71** справу, з яких позов задоволено у **20** справах. У **4** справах закрито провадження та в **3** справах ухвалено рішення про залишення позову без розгляду.

У 2020 році порівняно з 2019 роком **збільшився** відносний показник повернутих позовних заяв зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради правосуддя – із 14 до **17 %** і відносний показник позовних заяв, щодо яких відмовлено у відкритті провадження, – із 13 до **21 %**. Відсоток розглянутих у звітному періоді справ **зменшився** з 66 до **61 %**.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **51** позовну заяву та справи, або **28%** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 60 (28 %) документів станом на 1 січня 2020 року.

У 2020 році щодо актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **29** позовних заяв (154 – у 2019 році). З них **8** позовних заяв – щодо оскарження рішень, ухвалених за результатами проведення кваліфікаційного оцінювання.

З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **143** позовних заяви та справи проти 263 таких документів у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Упродовж звітнього періоду розглянуто **82** позовних заяви та справи, або **57 %** загальної кількості позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 148 (56 %) одиниць у 2019 році. **15** позовних заяв, або **18 %** розглянутих позовних заяв і справ, повернуто, щодо **4** позовних заяв (**5 %**) відмовлено у відкритті провадження у справі, **1** – передано за підсудністю та розглянуто **62** справи (**76 %**). У **30** справах провадження закрито, щодо **4** справ ухвалено рішення про залишення позову без розгляду та по суті вирішено **28** справ. Позови задоволено в **10** справах.

На кінець звітнього періоду не розглянуто **61** позовну заяву та справи, або **43 %** позовних заяв і справ, що перебували на розгляді, проти 114 (43 %) позовних заяв і справ у 2019 році.

У 2020 році щодо актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **6** позовних заяв. З урахуванням нерозглянутих позовних заяв і справ на початок звітнього періоду на розгляді перебувало **27** позовних заяв і справ.

Упродовж звітнього періоду розглянуто **21** позовну заяву та справу. З них **1** позовну заяву повернуто, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження, **3** – передано за підсудністю та розглянуто **16** справ. У **2** справах провадження закрито та по суті вирішено **14** справ. Позов задоволено у **3** справах.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **6** позовних заяв і справ.

У досліджуваному періоді на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **1** позовна заява щодо встановлення результатів виборів в одномандатному виборчому окрузі № 179 на проміжних виборах народного депутата України. У результаті розгляду позов залишено без розгляду.

Також у звітньому періоді на розгляд до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **1** позовна заява, пов'язана з проведенням передвиборної агітації на чергових місцевих виборах, у результаті розгляду якої в задоволенні позовних вимог відмовлено.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У 2020 році на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду перебувало **25** позовних заяв інших категорій. З них **3** позовних заяви повернуто та **22** заяви передано за підсудністю.

У досліджуваному періоді до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду із судів першої інстанції надійшло **33** подання про розгляд типових справ проти 25 одиниць у 2019 році. З них **19** – подань зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики (11 – у 2019 році), **12** – зі спорів з відносин публічної служби (8 – у 2019 році) та **2** – з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства (4 – у 2019 році).

З урахуванням кількості нерозглянутих подань на початок звітного періоду в Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду перебувало **38** таких подань. У 2019 році цей показник становив 28 одиниць.

У звітному періоді розглянуто **37** подань у типових справах проти 23 у 2019 році. З них щодо **30** подань у відкритті провадження у зразковій справі відмовлено. На підставі **7** подань справи вирішено по суті, із них вимоги задоволено у **4** справах.

На кінець звітного періоду не розглянуто **1** подання проти 5 одиниць у 2019 році.

У 2020 році на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **80** справ за апеляційними скаргами. З них **18** справ за апеляційними скаргами у справах, пов'язаних із проміжними виборами народного депутата України, **41** – у справах, пов'язаних із проведенням чергових місцевих виборів, **14** – у справах щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності (10 – у 2019 році) та **7** апеляційних скарг у справах інших категорій.

З урахуванням нерозглянутих справ на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду загалом перебувало **85** справ за апеляційними скаргами.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У цьому періоді суд ухвалив **65** судових рішень, якими **10** апеляційних скарг повернуто, **2** – залишено без розгляду, щодо **2** – відмовлено у відкритті провадження та у **57** справі здійснено апеляційний перегляд судових рішень.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **13** справ за апеляційними скаргами.

Наведені показники здійснення судочинства Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом апеляційної інстанції є загальними. Розгляд окремих категорій справ наведено нижче.

Загалом на розгляді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду перебувало **17** справ за апеляційними скаргами щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності (проти 12 справ у 2019 році). Упродовж звітного періоду розглянуто **5** справ. З них у **3** справах судові рішення залишено без змін та у **2** справах судові рішення скасовано з ухваленням нового судового рішення. У 2019 році Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув 7 справ цієї категорії, з яких у 3 справах судові рішення залишено без змін та в 4 справах судові рішення скасовано.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **12** справ за апеляційними скаргами щодо примусового відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності, проти 3 справ у 2019 році.

Як уже було зазначено, на розгляд до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **18** апеляційних скарг у справах, пов'язаних із проведенням проміжних виборів народних депутатів України (**13** – щодо оскарження результатів виборів, **4** – щодо висування та реєстрації кандидатів, та **1** – щодо організації та проведення виборів). За наслідками розгляду цих апеляційних скарг у **17** справах судові рішення залишено без змін та в **1** справі судові рішення скасовано та ухвалено нове рішення, яким адміністративний позов задоволено повністю.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У 2020 році до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **41** апеляційна скарга у справах, пов'язаних із виборчим процесом чергових місцевих виборів (**10** – щодо оскарження результатів виборів, **7** – щодо інформаційного забезпечення виборів, **3** – щодо висування та реєстрації кандидатів, **2** – щодо формування складу виборчих комісій, **19** – в інших справах щодо організації та проведення виборів).

За результатами розгляду апеляційних скарг і справ у справах, пов'язаних із виборчим процесом чергових місцевих виборів, ухвалено **36** рішень, якими **8** апеляційних скарг повернуто, **2** – залишено без розгляду, щодо **1** – відмовлено у відкритті провадження та у **25** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень. Із них у **17** справах судові рішення залишено без змін, у **7** – судові рішення скасовано та в **1** справі судові рішення змінено.

У звітному періоді на розгляді суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді перебувало **5** заяв про перегляд судових рішень Вищого адміністративного суду України, ухвалених ним як судом першої інстанції, з яких станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **4** заяви.

3.3. Загальні показники розгляду справ і матеріалів Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду як судом касаційної інстанції

Як уже було зазначено, упродовж 2020 року до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду касаційної інстанції надійшло **36 866** касаційних скарг проти 36 813 скарг у 2019 році.

З урахуванням нерозглянутих касаційних скарг і справ на початок 2020 року на розгляді перебувала **63 521** касаційна скарга та справи проти 72 321 такого документа у 2019 році.

У періоді, що аналізується, суд розглянув **45 265** касаційних скарг і справ проти 44 448 одиниць у 2019 році.

Показники надходження та розгляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями у 2020 році відображено на *гістограмі 12*.

Показники надходження та розгляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду касаційних скарг і справ за категоріями у 2020 році

Наведені показники вказують на те, що серед касаційних скарг, які надійшли та розглянуті Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду у звітному періоді, як і у 2019 році, домінують справи зі спорів, що виникають у податковій сфері. Питома вага касаційних скарг цієї категорії в загальній кількості касаційних скарг, які надійшли на розгляд, становила **49 %** (38 % – у 2019 році). Частка касаційних скарг у соціальних справах становила **14 %** (18 % – у 2019 році) та частка касаційних скарг, пов'язаних з публічною службою, – **11 %** (9 % – 2019 році). Частина касаційних скарг у сфері економіки та публічної фінансової політики становила **10 %** (12 % – у 2019 році).

Питома вага касаційних скарг у справах інших категорій коливалася в межах до **5 %**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Крім цього, наведені в гістограмі дані свідчать, що показник розглянутих справ і матеріалів перевищує показник надходження касаційних скарг у звітному періоді у всіх категоріях, що вказує на оперативний розгляд касаційних скарг і справ, що надійшли на розгляд у попередніх звітних періодах.

Станом на 1 січня 2021 року **17 902** касаційних скарги та справи, або **28 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, не розглянуто. Станом на 1 січня 2020 року цей показник становив 26 650, або 37 %.

За результатами розгляду повернуто **9363** касаційних скарги, або **21 %** загальної кількості розглянутих скарг і справ, що **на 6% більше**, ніж у 2019 році (6880, 15 %), та щодо **20 198** касаційних скарг (**45 %**) відмовлено у відкритті провадження, що **на 2 % більше** порівняно з 2019 роком (19 049, 43 %).

Отже, упродовж 2020 року на стадії вирішення питання про відкриття касаційного провадження у справі розглянуто **29 561** касаційну скаргу, або **65 %** загальної кількості ухвалених у касаційному порядку судових рішень, проти 25 929 касаційних скарг (58 %) у 2019 році.

Загальна кількість справ, розглянутих у касаційному порядку, становить **15 704** одиниці, або **35 %** загальної кількості розглянутих у касаційному порядку касаційних скарг і справ, з яких у **15 490** справах здійснено перегляд судових рішень у касаційному порядку.

Інформацію щодо показників змінених чи скасованих судових рішень апеляційних адміністративних судів із виокремленням їх частини в загальній кількості переглянутих судових рішень у 2019–2020 роках подано в **таблиці 4**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Таблиця 4

Співвідношення показників перегляду судових рішень апеляційних адміністративних судів і скасованих чи змінених у касаційному порядку у 2019–2020 роках

Найменування апеляційного суду	Кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість судових рішень, які скасовано чи змінено		Частина судових рішень, які скасовано чи змінено в касаційному порядку, у загальній кількості переглянутих		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Динаміка
Адміністративні (усього), з них:	18 293	15 490	7511	6261	41%	40%	-1%
Перший	1048	865	266	272	25%	31%	6%
Другий	2099	1904	813	715	39%	38%	-1%
Третій	2464	2125	978	820	40%	39%	-1%
Четвертий	7	0	2	0	29%	X	X
П'ятий	2030	1735	845	656	42%	38%	-4%
Шостий	5953	4737	2791	2098	47%	44%	-3%
Сьомий	1797	1517	742	656	41%	43%	2%
Восьмий	2895	2607	1074	1044	37%	40%	3%
<i>Загальні</i>	1	0	1	0	100%	0%	0%
РАЗОМ	18 294	15 490	7512	6261	41%	40%	-1%

Як показують дані *таблиці 4*, у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше переглянув рішень Шостого апеляційного адміністративного суду – **4737**, або **31 %** загальної кількості переглянутих рішень, проти 5953 (33%) рішень у 2019 році. Відсоток скасованих чи змінених рішень цього суду також був одним з найвищих і становив **44 %**, що **на 3 % менше** порівняно з 2019 роком (47 %).

Частка переглянутих рішень Восьмого апеляційного адміністративного суду становила **2607** одиниць, або **17 %** загальної кількості переглянутих рішень. Відсоток скасованих рішень становив **40 %**, що **на 3 % більше** порівняно з 2019 роком (37 %).

Частка переглянутих рішень П'ятого, Другого та Третього апеляційних адміністративних округів коливалася в межах **11–14 %**. Відсоток скасованих чи змінених рішень П'ятого апеляційного адміністративного суду порівняно з 2019 роком **зменшився на 4 %**, а Другого та Третього апеляційних адміністративних судів – **на 1 %**.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Питома вага переглянутих рішень Першого та Сьомого апеляційних адміністративних судів у загальній кількості переглянутих рішень становила відповідно **6** і **10** %. Примітно, що відносний показник скасованих чи змінених рішень цих судів порівняно з 2019 роком **збільшився** відповідно **на 6** і **2** %.

Динамічні зміни показників перегляду судових рішень за категоріями адміністративних справ у 2019–2020 роках подано в **таблиці 5**.

Таблиця 5

Співвідношення показників перегляду судових рішень і скасованих чи змінених у касаційному порядку за категоріями адміністративних справ у 2019–2020 роках

Категорія справи	Кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість судових рішень, які скасовано чи змінено		Частина судових рішень, які скасовано чи змінено в касаційному порядку, у загальній кількості переглянутих		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Динаміка
Переглянуто рішень у справах, з них	18 294	15 490	7 512	6 261	41%	40%	-1%
щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	521	561	198	210	38%	37%	-1%
щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших	576	597	184	245	32%	41%	9%
що виникають з відносин публічної служби	2241	2090	745	736	33%	35%	2%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	3820	3137	2204	1505	58%	48%	-10%
з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	1687	1542	930	714	55%	46%	-9%
з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	5183	3932	1739	1422	34%	36%	2%
з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	2917	2182	1006	850	34%	39%	5%
щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	935	899	365	397	39%	44%	5%
інші справи	414	550	141	182	34%	33%	-1%

Як показують дані **таблиці 5**, у звітному періоді Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду найбільше переглянув рішень у податкових справах – **3932**, або **25** % загальної кількості переглянутих рішень, проти 5183 (28%) рішень у 2019 році. Із них **кожне третє** рішення було змінено чи скасовано (**1422**). Також велика кількість переглянутих рішень припадає на справи з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики (**3137**, або **20** %), з яких змінено чи скасовано **кожне друге** рішення.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Також у звітному періоді переглянуто велику кількість рішень у справах з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та житлової політики (**14%**) та у справах, що виникають з відносин публічної служби (**13%**). У цих справах **кожне третє рішення** змінено чи скасовано.

У 2020 році **кожне друге** переглянуте рішення у справах із приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування, щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та у справах щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України було змінено чи скасовано, що потребує ретельного вивчення.

Питома вага справ інших категорій, в яких переглянуто рішення в касаційному порядку, становила **4–10%**.

У звітному періоді в загальній кількості переглянутих судових рішень у касаційному порядку **9229** судових рішень (**60%**) залишено без змін (10 782, або 59%, – у 2019 році) та **6261** судові рішення (**40%**) змінено чи скасовано (7512, або 41%, – у 2019 році). Показники перегляду Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду судових рішень у касаційному порядку у 2020 році відображено на **діаграмі 1**.

Діаграма 1

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Серед рішень у **5702** справах, в яких Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду ухвалив рішення про скасування рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій, як і у 2019 році, домінують рішення, якими справи направлено на новий розгляд. Це – **1931** справа, або **34 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 2007 (29 %) у 2019 році.

Другим за чисельністю є показник справ, у яких рішення скасовано з ухваленням нового рішення, – **1255** справ, або **22 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 1408 справ (20 %) у 2019 році.

У **887** справах (**16%**) судові рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду проти 1659 справ (24 %) у 2019 році.

Зі скасуванням рішення суду апеляційної інстанції та залишенням у силі рішення суду першої інстанції розглянуто **838** справ, або **15 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 1035 справ (15 %). Також у **690** справах, або у **12 %** справ, судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду проти 707 справ (10 %).

У звітному періоді порівняно з 2019 роком відносний показник справ, у яких рішення скасовано з направленням справи на новий розгляд, направленням справи для продовження розгляду та в яких ухвалено нові судові рішення, **збільшився** відповідно **на 5 і 2 %**. Відносний показник справ, у яких судові рішення скасовано із закриттям провадження в адміністративній справі або залишенням заяви без розгляду **зменшився** на **8 %**. Відносний показник справ, у яких скасовано рішення апеляційних судів із залишенням у силі рішення суду першої інстанції, порівняно з 2019 роком змін не зазнав.

Упродовж досліджуваного періоду до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшла **81** заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами проти 105 заяв у 2019 році. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **87** заяв проти 115 одиниць у 2019 році.

У 2020 році Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув **80** заяв проти 109 одиниць у 2019 році. З них **27** заяв (**34 %**) повернуто, щодо **41** заяви (**51%**) відмовлено у відкритті провадження та у **12** справах здійснено перегляд судових рішень.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **7** справ і заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами проти 4 одиниць станом на 1 січня 2020 року.

У звітному періоді на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду надійшло **111** заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами проти 24 заяв у 2019 році. З урахуванням кількості заяв, не розглянутих на початок року, на розгляді суддів перебувало **124** заяви.

Упродовж звітного періоду розглянуто **82** заяви, з яких **15** заяв (**18 %**) повернуто заявникам, щодо **33** (**40 %**) – відмовлено у відкритті провадження, **3** – направлено за підсудністю, в **1** справі закрито провадження та на підставі **30** заяв (**37 %**) судові рішення переглянуто.

Упродовж 2020 року Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду **3** заяви передав на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **39** заяв проти 13 одиниць станом на 1 січня 2020 року.

4. Загальні показники розгляду адміністративних справ і матеріалів Великою Палатою Верховного Суду

За даними статистичної звітності Великої Палати Верховного Суду, у 2020 році до Великої Палати Верховного Суду надійшло **907** справ і матеріалів проти 2383 документів у 2019 році, з яких **524** одиниці, або **58 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства. У 2019 році цей показник становив 1322 одиниці (55 %).

Отже, у звітному періоді порівняно з 2019 роком загальний показник справ і матеріалів, що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, **зменшився у 2,6 рази**, а справ і матеріалів адміністративного судочинства – **у 2,5 рази**.

Серед справ і матеріалів адміністративного судочинства (**524**), що надійшли на розгляд до Великої Палати Верховного Суду, переважають справи за апеляційними скаргами на судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції. У звітному періоді їх

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

кількість становила **340** одиниць, або **65 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, з яких **68** апеляційних скарг у зразкових справах. У 2019 році надійшло 432 справи за апеляційними скаргами (33 %), з яких 9 – у зразкових справах.

Серед інших справ і матеріалів адміністративного судочинства, що надійшли до Великої Палати Верховного Суду, – **45** скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати, або **9 %** загальної кількості справ і матеріалів, що надійшли на розгляд, проти 54 скарг у 2019 році, **40** касаційних скарг, які надійшли з Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, або **8 %**, проти 734 одиниць, або 56 %, у 2019 році, **20** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 18 таких заяв у 2019 році.

У звітному періоді порівняно з 2019 роком відносний показник апеляційних скарг, що надійшли на розгляд Великої Палати Верховного Суду, **збільшився** із 33 до **65 %**, а відносний показник касаційних скарг **зменшився** з 56 до **8 %**.

З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **1483** справи та матеріали проти 3128 таких документів у 2019 році. З них **914** одиниць, або **62 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства проти 1817 одиниць (58 %) у 2019 році.

У звітному періоді судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **1013** справ і матеріалів проти 2163 таких документів у 2019 році. З них **602** одиниці, або **59 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів, становлять справи адміністративного судочинства проти 1224 (57 %) одиниць у 2019 році.

Із загальної кількості розглянутих справ і матеріалів адміністративного судочинства (**602**) **52** матеріали, або **9 %** загальної кількості розглянутих справ і матеріалів, повернуто, щодо **71 (12 %)** – відмовлено у відкритті провадження, у **13 (2 %)** справах закрито провадження та **466 (77 %)** справ розглянуто по суті.

У 2020 році порівняно з 2019 роком відносний показник повернутих матеріалів **збільшився** з 6 до **9 %** та матеріалів, щодо яких відмовлено у відкритті

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

провадження, – з 6 до **12 %**. Відносний показник справ, розглянутих по суті, **зменшився** з 87 до **77 %**.

Станом на 1 січня 2021 року Велика Палата Верховного Суду не розглянула **286** справ і матеріалів проти 585 одиниць у 2019 році. З них **214** одиниць, або **75%** загальної кількості нерозглянутих справ і матеріалів, становлять справи та матеріали адміністративного судочинства, що **на 8 % більше**, ніж у 2019 році (394, або 67 %).

Як уже було зазначено, на розгляд Великої Палати Верховного Суду надійшло **340** апеляційних скарг про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції. З них **270** апеляційних скарг надійшло у справах зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (390 – у 2019 році), **68** апеляційних скарг подано у зразкових справах проти 9 скарг у 2019 році та **2** – у справах інших категорій.

З урахуванням апеляційних скарг, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **485** апеляційних скарг і справ про перегляд судових рішень Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду як суду першої інстанції проти 555 одиниць у 2019 році.

У звітному періоді Велика Палата Верховного Суду розглянула **244** апеляційних скарги та справи зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, або **59 %** загальної кількості апеляційних скарг цієї категорії, що перебували на розгляді, проти 346 (68 %) одиниць у 2019 році. З них **24** апеляційних скарги, або **10 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто (44, або 13 %, – у 2019 році), щодо **3** – відмовлено у відкритті провадження та розглянуто **217** справ (**89 %**) проти 281 (81 %) – у 2019 році. У **212** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень та в **5** справах закрито провадження. З них у **168** справах, або **79 %** загальної кількості справ, у яких судові рішення переглянуто, судові рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду залишено без змін, у **32 (15%)** – судові рішення

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

скасовано та у **12** справах (**6 %**) судові рішення змінено. У 2019 році ці показники становили відповідно 228 (82 %), 43 (15 %) та 8 (3 %) одиниць.

Із загальної кількості справ, у яких судові рішення скасовано, у **17** справах, або **53 %** загальної кількості справ, у яких рішення скасовано, ухвалено нові рішення, **що на 24 % менше**, ніж у 2019 році (33, або 77 %), у **10 (31%)** – судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду проти 9 (21 %) рішень у 2019 році та в **5** справах судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції проти 1 справи у 2019 році.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **164** апеляційних скарги та справи цієї категорії, або **40 %** апеляційних скарг і справ, що перебували на розгляді, проти 145 (28 %) одиниць у 2019 році.

За суб'єктним складом відповідачів розгляд апеляційних скарг характеризується такими показниками.

У звітному періоді надійшло **35** апеляційних скарг у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України проти 42 скарг у 2019 році.

З урахуванням не розглянутих на початок звітного періоду апеляційних скарг і справ на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **49** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України проти 56 одиниць у 2019 року.

Упродовж звітного періоду розглянуто **35** апеляційних скарг і справ, або **71 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 43 (77 %) скарг і справ у 2019 році. З них **7** апеляційних скарг, або **20 %** розглянутих апеляційних скарг і справ, повернуто проти 12 (28 %) одиниць у 2019 році та розглянуто **28** справ, або **80 %** (29, або 67 %, – у 2019 році). З них у **25** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень та у **3** – закрито апеляційне провадження. За наслідками апеляційного перегляду судові рішення залишено без змін у **20** справах (**80 %**) у **2** – скасовано та в **3** справах судові рішення змінено. У 2019 році у 23 справах (79 %) судові рішення залишено без змін, у 2 – скасовано та в 4 справах судові рішення змінено. За наслідками скасування судових рішень в **1** справі ухвалено нове судові рішення та в **1**

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

справі судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду.

На кінець звітного періоду не розглянуто **13** апеляційних скарг і справ (**27 %**) проти 13, або 23 %, – у 2019 році.

У справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України у 2020 році надійшло **65** апеляційних скарг проти 62 скарг у 2019 році.

З урахуванням не розглянутих на початок звітного періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувало **90** апеляційних скарг і справ щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України проти 80 одиниць у 2019 році.

Упродовж 2020 року розглянуто **57** апеляційних скарг і справ, або **63 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 52 (65 %) скарг у 2019 році. З них **5** апеляційних скарг, або **9 %** розглянутих апеляційних скарг, повернуто, проти 6 (12 %) одиниць у 2019 році та у **52** справах, або **91 %**, здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 38 (73 %) справ у 2019 році. З них у **42** справах (**81 %**) судові рішення залишено без змін (30, або 79 % – у 2019 році), у **6** (**11 %**) – судові рішення скасовано (5, або 13 % – у 2019 році) та в **4** справах судові рішення змінено (3 – у 2019 році). За наслідками скасування судових рішень у **4** справах ухвалено нові судові рішення, в **1** – судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду та в **1** справі судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції.

На кінець звітного періоду не розглянуто **33** апеляційних скарги та справи (**37 %**) проти 27 скарг і справ, або 34 %, у 2019 році.

У справах щодо оскарження актів, дій або бездіяльності Вищої ради правосуддя у 2020 році надійшло **97** апеляційних скарг проти 116 скарг у 2019 році.

З урахуванням не розглянутих на початок звітного періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувала **141** апеляційна скарга та справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої ради правосуддя проти 153 скарг і справ у 2019 році.

У звітному періоді розглянуто **75** апеляційних скарг і справ, або **53 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 105 (69 %) одиниць у 2019 році. З них **10** апеляційних скарг, або **13%** розглянутих

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

апеляційних скарг, повернуто проти 16 (15 %) скарг у 2019 році, щодо **3 (4 %)** – відмовлено у відкритті провадження та в **62** справах (**83 %**) здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 86 (82 %) одиниць у 2019 році. З них у **52** справах (**84 %**) судові рішення залишено без змін (73, або 85 % – у 2019 році), у **9 (15 %)** – судові рішення скасовано (13, або 15 % – у 2019 році) та в **1** справі судові рішення змінено. За наслідками скасування судових рішень у **7** справах ухвалено нові судові рішення та у **2** справах судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції.

На кінець звітної періоду не розглянуто **66** апеляційних скарг і справ (**47 %**). У 2019 році – 47 апеляційних скарг і справ (31 %).

У 2020 році у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подано **53** апеляційних скарги проти 132 скарг у 2019 році.

З урахуванням не розглянутих на початок звітної періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувало **100** апеляційних скарг і справ проти 171 одиниці у 2019 році.

Упродовж звітної періоду розглянуто **59** апеляційних скарг і справ, або **59 %** загальної кількості апеляційних скарг, що перебували на розгляді, проти 108 (63 %) одиниць у 2019 році. З них **2** апеляційних скарги повернуто (2 – у 2019 році) та розглянуто **57** справ проти 99 одиниць у 2019 році. З них у **55** справах здійснено апеляційний перегляд судових рішень проти 97 справ у 2019 році та у **2** справах закрито апеляційне провадження. У **40** справах (**73 %**) судові рішення залишено без змін, у **3** справах (**5 %**) судові рішення змінено та у **12** справах (**22 %**) судові рішення скасовано. За наслідками скасування судових рішень у **2** справах ухвалено нові судові рішення, у **8** справах судові рішення скасовано із закриттям провадження у справі / залишенням заяви без розгляду та у **2** справах судові рішення скасовано з направленням справи для розгляду до іншого суду першої інстанції. У 2019 році за наслідками апеляційного перегляду судові рішення залишено без змін у 79 справах (81 %), у 1 – судові рішення змінено та в 17 (18 %) справах судові рішення скасовано.

На кінець звітної періоду не розглянуто **39** апеляційних скарг і справ (**39 %**) проти 48 (28 %) таких скарг і справ у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У звітному періоді у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів надійшло **20** апеляційних скарг.

З урахуванням не розглянутих на початок звітної періоду апеляційних скарг і справ на розгляді перебувала **31** апеляційна скарга та справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Упродовж звітної періоду розглянуто **18** справ за апеляційними скаргами. З них у **14** справах судові рішення залишено без змін, у **3** справах судові рішення скасовано з ухваленням нових судових рішень та в **1** справі судові рішення змінено.

На кінець звітної періоду не розглянуто **13** апеляційних скарг і справ.

Як уже було зазначено, у 2020 році до Великої Палати Верховного Суду надійшло **40** справ за касаційними скаргами проти 734 одиниць у 2019 році, з яких з **8** справ зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики (46 – у 2019 році), **7** – з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції (60 – у 2019 році), **6** – з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства (4 – у 2019 році), **5** – з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики (172 – у 2019 році), **3** – з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування (348 – у 2019 році), **2** – щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав, **2** – що виникають з відносин публічної служби (20 – у 2019 році), **1** – з приводу охорони навколишнього природного середовища (1 – у 2019 році) та **6** справ інших категорій (19 – у 2019 році).

З урахуванням нерозглянутих справ за касаційними скаргами на початок звітної періоду на розгляді перебувало **256** справ, що **у 4,2 рази менше**, ніж у 2019 році (1082). З них **36 (14 %)** справ повернуто до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду проти 173 (16 %) справ у 2019 році та розглянуто **207** справ (**81 %**) проти 691 (64 %) одиниці у 2019 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Станом на 1 січня 2021 року **13** адміністративних справ за касаційними скаргами, або **5%** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді, не розглянуто проти 218 справ (20 %) у 2019 році.

За результатами розгляду в **5** справах касаційне провадження закрито проти 9 одиниць у 2019 році та у **201** справі здійснено касаційний перегляд судових рішень проти 654 одиниць у 2019 році. З них у **96** справах, або **48%** розглянутих справ, судові рішення залишено без змін та у **105** справах (**52%**) судові рішення змінено чи скасовано. У 2019 року ці показники становили відповідно 350 (54 %) та 304 (46 %) справи.

Отже, у звітному періоді кількість рішень місцевих та апеляційних адміністративних судів, змінених чи скасованих Великою Палатою Верховного Суду, збільшилася із 46 до **52%**.

Показники перегляду Великою Палатою Верховного Суду судових рішень у касаційному порядку у 2020 році відображено на *діаграмі 2*.

Діаграма 2

Показники перегляду Великою Палатою Верховного Суду судових рішень у касаційному порядку у 2020 році

Результати перегляду судових рішень у касаційному порядку

Результати скасування судових рішень

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

Серед **81** справи, у яких Велика Палата Верховного Суду ухвалила рішення про скасування рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій, домінують справи, в яких закрито провадження в адміністративній справі або залишено заяви без розгляду. Це – **45** справ, або **56 %** справ, у яких судові рішення скасовано, проти 154 справ (54 %) у 2019 році.

Другим за чисельністю є показник справ, у яких судові рішення скасовано з направленням справи для продовження розгляду, – **21** справа, або **26 %** справ, проти 69 справ (24 %) у 2019 році.

З направленням справи на новий розгляд розглянуто **9** справ (40 – у 2019 році), з ухваленням у справі нового рішення – **4** справи (15 – у 2019 році) та із залишенням у силі рішення суду першої інстанції розглянуто **1** справу.

Співвідношення показників перегляду судових рішень за категоріями адміністративних справ у 2020 році подано в *таблиці 6*.

Таблиця 6

Співвідношення показників перегляду судових рішень Великою Палатою Верховного Суду за категоріями адміністративних справ у 2019–2020 роках

Категорія справи	Кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість судових рішень, які скасовано, змінено		Частина судових рішень, які скасовано, змінено в касаційному порядку, у загальній кількості переглянутих		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	Динаміка
Переглянуто рішень у справах, з них	654	201	304	105	46%	52%	6%
щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав	0	14	0	7	0%	50%	50%
з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції	49	23	22	12	45%	52%	7%
що виникають з відносин публічної служби	18	7	9	2	50%	29%	-21%
з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	138	42	82	25	59%	60%	1%
з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	330	76	136	35	41%	46%	5%
з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	9	4	6	4	67%	100%	33%
з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики	29	13	8	6	28%	46%	18%
щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	19	9	7	6	37%	67%	30%
інші справи	62	13	34	8	55%	62%	7%

Наведені в *таблиці 6* дані вказують на те, що у звітному періоді, як і у 2019 році, Велика Палата Верховного Суду найбільше переглянула рішень у справах зі спорів з приводу регулювання містобудівної діяльності та

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

землекористування – **76**, або **38 %** загальної кількості переглянутих рішень (330, або 50 % – у 2019 році). В обох порівнюваних періодах *кожне друге* переглянуте рішення було змінено чи скасовано.

Також у звітному періоді велика кількість переглянутих рішень спостерігається у справах зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики. З **42** переглянутих рішень цієї категорії справ **25** рішень змінено чи скасовано. У 2019 року ці показники становили відповідно 138 та 82 одиниці.

Як уже було зазначено, у 2020 році до Великої Палати Верховного Суду надійшло **45** скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати (54 – у 2019 році).

З урахуванням кількості не розглянутих на початок звітного періоду скарг на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **66** скарг на рішення Вищої ради правосуддя, ухвалені за результатами розгляду скарг на рішення її Дисциплінарної Палати, проти 73 скарг у 2019 році.

У досліджуваному періоді розглянуто **39** скарг. З них щодо **2** скарг відмовлено у відкритті провадження, щодо **2** – закрито провадження та **35** скарг розглянуто по суті, із них **4** – задоволено. У 2019 році розглянуто 52 скарги. З них 3 скарги повернуто та 48 скарг розглянуто по суті.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **26** скарг проти 21 одиниці у 2020 році.

У 2020 році до Великої Палати Верховного Суду надійшло **83** заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 18 таких заяв у 2019 році.

З урахуванням кількості не розглянутих на початок звітного періоду заяв на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **102** таких заяви проти 22 одиниць у 2019 році.

Упродовж 2020 року судді Великої Палати Верховного Суду розглянули **89** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами проти 17 одиниць у 2019 році. За результатами розгляду **42** заяви повернуто, щодо **24** – відмовлено у відкритті провадження, у **3** справах провадження закрито та **20** справ розглянуто по суті. У 2019 році кількість

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

повернутих заяв становила 3 одиниці, щодо 1 заяви відмовлено у відкритті провадження, в 1 справі провадження закрито та по суті розглянуто 12 справ за заявами.

Станом на 1 січня 2021 року не розглянуто **10** заяв проти 5 одиниць у 2019 році.

5. Висновки

Аналіз статистичних даних за 2020 рік свідчить про збільшення навантаження на місцеві та апеляційні адміністративні суди порівняно з 2019 роком. Так, показник надходження справ і матеріалів до місцевих адміністративних судів **підвищився на 29 %**, а до апеляційних адміністративних судів – **на 6 %**.

Показник надходження справ і матеріалів до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду залишився на рівні 2019 року.

Про збільшення навантаження також свідчать середні показники надходження та розгляду справ і матеріалів, які порівняно з 2019 роком підвищилися у всіх судах. Так, середні показники надходження та розгляду справ і матеріалів окружними адміністративними судами становили відповідно **640** і **515** одиниць проти 452 і 408 одиниць у 2019 році, апеляційних адміністративних судів – **591** та **544** одиниці проти 508 і 502 одиниць у 2019 році, та суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду – **784** та **960** одиниць проти 775 та 930 одиниць.

Заслугує на увагу те, що у звітному періоді відносний показник справ, у яких місцевими адміністративними судами позовні вимоги задоволено, порівняно з 2019 роком **збільшився на 7 %** і становив **79 %** проти 72 % у 2019 році.

Позитивною тенденцією звітнього періоду є **зменшення** показника змінених чи скасованих судових рішень місцевих адміністративних судів в апеляційному порядку, який становив **28 %** проти 31 % у 2019 році. Відносний показник змінених чи скасованих судових рішень у касаційному порядку становив **40 %, що на 1 % менше** порівняно з 2019 роком (41 %).

Аналіз стану здійснення правосуддя адміністративними судами у 2020 році

У 2020 році у місцевих та апеляційних адміністративних судах спостерігається збільшення частки справ і матеріалів, не розглянутих кінець звітного періоду. Так, у місцевих адміністративних судах цей показник становив **31 %** загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді проти 24 % у 2019 році та у апеляційних адміністративних судах – **18 %** проти 12%.

Частка справ і матеріалів, невіршених на кінець 2020 року у Касаційному адміністративному суді порівняно з 2019 роком **зменшилася на 9 %** та становила **28 %** справ і матеріалів, що перебували на розгляді, проти 37 % у 2019 році.

Стежте за нами онлайн

fb.com/supremecourt.ua

t.me/supremecourtua